

แนวคิด ธรรม 4 ประการ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
 งานของหน่วยกู้ภัยมูลนิธิธรรมรักษามณีรัตน์ จังหวัดชลบุรี*
 The four dharmas effect to performance efficiency of rescue,
 Dharma Rasami Maneerat Foundation in Chonburi province

๖๑ เกียรติพงษ์ พิมพ์กุลเหล็ก**
 Tionpachara Pimpkulhek

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องแนวคิดธรรม 4 ประการ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยกู้ภัย มูลนิธิธรรมรักษามณีรัตน์ จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาถึงระดับความคิดเห็นของบุคลากรในการปฏิบัติตามแนวคิดธรรม 4 ประการ มาใช้ในการปฏิบัติงาน 2) เพื่อเปรียบเทียบการนำแนวคิดธรรม 4 ประการ มาใช้ในการปฏิบัติงาน จำแนกตามลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานกู้ภัย สังกัดในอาชีพที่ทำงานประจำ รายได้ต่อเดือน และความคาดหวังของบุคลากรต่อหน่วยกู้ภัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 370 คน กำหนดโดยใช้การเปิดตารางสำเร็จรูปของยามาเน่ และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม 3 ส่วน และเป็นแบบสอบถามประเภทคำถามปลายปิด และแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า

*วิทยาลัยนพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
 วิทยาเขตชลบุรี ปีการศึกษา 2552

**นักศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

(Likert Scale) การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยวิธีการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการใช้การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การนำแนวคิดธรรม 4 ประการ ไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวมของบุคลากรหน่วยกู้ภัย มูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ จังหวัดชลบุรี มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) หลักธรรมประจำใจอย่างประเสริฐหรือพรหมวิหาร 4 2) หลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานหรืออิทธิบาท 4 3) หลักการครองตนหรือพรวาสาธรรม 4 4) หลักประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคีหรือสังคหวัตถุ 4

2. ผลการวิจัยพบว่า การนำแนวคิดธรรม 4 ประการ มาใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วยกู้ภัย มูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สังกัดอาชีพ ที่ทำงานประจำ และความคาดหวังของบุคลากรต่อหน่วยกู้ภัย โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านประสบการณ์ในการทำงานกู้ภัยและรายได้ต่อเดือน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร หน่วยกู้ภัยมูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ จังหวัดชลบุรี มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำ 2) ทรัพยากรที่นำเข้าสู่กระบวนการทำงาน 3) กระบวนการทำงาน 4) นโยบายและกลยุทธ์ขององค์กร และ 5) การบริหารบุคคลในองค์กร

4. ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการนำแนวคิดธรรม 4 ประการโดยรวม มาใช้ในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยรวมของบุคลากร สามารถอธิบายการผันแปรของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้ 54% โดยนำหน้าจากความสำคัญของธรรม 4 ประการ เรียงลำดับได้ดังนี้คือ 1) หลักประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี 2) หลักประจำใจอย่างประเสริฐ 3) หลักที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานและ 4) หลักการครองตนและสามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบได้

คำสำคัญ: ธรรม 4 ประการ, หน่วยกู้ภัย

ABSTRACT

The purpose of this research was to examine factors relating to "The Four Dharmas Affect to Performance Efficiency of Rescue, Dharma Rasami Maneerat Foundation in Chonburi Province". Specifically, there were four main aspects to the studies which can be summarized as follow.

1) To study the level of four dharmas. 2) To compare the four dharmas with respect to their personal background categorized by gender, age, education, work experience, the attachment of job, income and expect to the foundation. 3) To study the level of performance efficiency. 4) To study the relation of four dharmas effect to the performance efficiency.

370 volunteers rescue team were selected as sample using Yamane's formula and accidental sampling. The research instrument consisted of a close-ended questions questionnaire. The statistical techniques used were frequency, percentage, mean, standard deviation, t test, one-way analysis of variance and multiple regression.

The results of the study found that:

1. Rescue, Dharma Rasami Maneerat Foundation in Chonburi Province had a high level of four dharmas. It was found that 1) Sublime States of Mind 2) Success for performance or path of accomplishment 3) Virtues for lay people and 4) Virtues making for group integration and leadership.

2. The four dharmas of Rescue, Dharma Rasami Maneerat Foundation in Chonburi of the sample volunteers was a high level as a whole. When compare the four dharmas in the terms of the gender, age, education, the attachment of job and want to foundation, it made no different. However, for different work experience and income was significantly different according to the respective statistic significance at the level of .05.

3. It was found that the performance efficiency of the sample volunteers was a high level as a whole: 1) leadership 2) resources 3) process 4) policy and strategy and 5) people management.

4. The four dharmas affected to performance efficiency. They explained 54% of the variance of performance efficiency. The weight of significance can be ranked as 1) virtues making for group Integration and leadership and 2) sublime states of Mind, 3) success for performance or path of accomplishment and 4) Virtues for lay people.

Keywords: four dharmas. volunteers rescue team.

ความนำ

ปัจจุบันองค์การไม่แสวงผลกำไรในสังคมไทยมีบทบาทมากขึ้นในฐานะเป็นองค์การรากหญ้าที่ช่วยเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง โดยการมีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของประชาชนกลุ่ม

ต่างๆ ในกิจกรรมขององค์การ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ถ้ากิจกรรมดังกล่าวบรรลุเป้าหมายที่กำหนดก็น่าจะช่วยสังคมไทยให้เข้มแข็ง มีเสถียรภาพ ความมั่งคั่ง และพัฒนาอย่างยั่งยืนชั่วลูกชั่วหลาน (มยุรี อนุমানราชธน, 2544, หน้า ก)

“หน่วยกู้ภัยมูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์” จังหวัดชลบุรี จัดเป็นองค์การไม่แสวงผลกำไร (non-profit organization) เป็นองค์การที่ให้บริการแก่มนุษย์ และมีขอบเขตการให้บริการกว้างขวางในการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ การบริหารองค์การประเภทนี้จึงต้องเกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการของคนและสังคมพร้อมกันไป เนื่องจากมีวัตถุประสงค์เพื่อรับใช้สังคมทุกคนที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของหน่วยกู้ภัยมูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ ย่อมมีอุดมการณ์เดียวกันในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ซึ่งเชื่อได้ว่าคนทำงานอาสาเป็นบุคคลมีเกียรติ เป็นบุคคลที่เสียสละจริง ต้องเสียสละทั้งแรงกายแรงใจ และทุนทรัพย์ของตนเอง เป็นการเสียสละส่วนตนเพื่อสังคม

จะเห็นได้ว่าทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่มีคุณค่าสำคัญสูงสุดในการบริหารงาน และแสดงให้เห็นถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จขององค์การ ทั้งนี้เพราะบุคคลจะเป็นผู้จัดหาและใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้การทำงานบรรลุผลสำเร็จ การทำงานต่างๆ ขององค์การจะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากจะต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่เพียงพอ พร้อมกันนั้น บุคลากรในองค์การจะต้องปฏิบัติตนในการเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ดีทั้งต่อตนเองและต่อองค์การ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการที่บุคลากรในองค์การมีคุณธรรม มีศีลธรรม มีจริยธรรมที่ดี ย่อมเป็นพื้นฐานในตนที่ดี จึงถือเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงตนในองค์การ รวมไปถึงผู้ร่วมงานด้วยเช่นกัน ซึ่งมีการปฏิบัติตนให้ถูกต้อง ซื่อสัตย์ มีความอดทน มานะ อุตสาหะ รู้จักเสียสละต่อส่วนรวม ทั้งนี้หากผู้ปฏิบัติมีความรักงาน มีความพึงพอใจในหน้าที่การงาน มีความภาคภูมิใจ ใฝ่ใจในการพัฒนาตนเอง ปรับปรุงตนเอง ใช้ความคิดไตร่ตรองในหน้าที่ของตนเพื่อพัฒนางานและพัฒนาตนเองควบคู่กันไป ก็จะมีส่งผลให้ประสบความสำเร็จในงานอย่างหนึ่ง

ในการทำงานกับคนหมู่มากในองค์การ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ร่วมงาน ซึ่งจะส่งผลต่อบรรยากาศในการทำงานในองค์การ ส่งผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพขององค์การอย่างมาก หากบุคลากรได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ มีความกระตือรือร้น เอาใจใส่ต่อหน้าที่การงาน สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข รวมไปถึงผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าควรมีความรัก ความเมตตากรุณา มีจิตใจอ่อนโยน มีความพลอยยินดี ไม่มีความลำเอียงต่อผู้ใต้บังคับบัญชาหรือลูกน้อง ซึ่งรวมไปถึงมีอารมณ์สดชื่นแจ่มใส มีวาจาที่ดีน่าเชื่อถือ รู้จักให้ประพุดิตนให้เป็นประโยชน์อันเป็นตัวอย่างที่ดีในองค์การ และมีความเสมอต้นเสมอปลาย ซึ่งทำให้เกิดสภาพความสัมพันธ์อันดีต่อบุคลากรในองค์การ พร้อมทั้งประสิทธิภาพในการทำงานเกิดความพึงพอใจในการทำงานมากขึ้น มีความภาคภูมิใจ รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนสำคัญขององค์การ ความพึงพอใจที่ได้รับจากการทำงานนั้นจะเป็นปัจจัยที่เอื้อให้บุคคลได้สร้างความก้าวหน้า

ให้กับตนเองและองค์กร จึงถือเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงตนในองค์กรเพราะคนเป็นปัจจัยสำคัญของการดำเนินงานขององค์กร ความอ่อนด้อยขององค์กรหรือความเจริญก้าวหน้าขององค์กร ขึ้นกับประสิทธิภาพของบุคคลในการดำเนินงาน อาจกล่าวได้ว่า บุคลากรในองค์กรถือเป็นหัวใจของการพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กร บุคคลจะต้องมีประสิทธิภาพในการทำงาน องค์กรประกอบด้วยตัวบุคคลที่จะนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานให้นำไปสู่ประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

ทิพาวดี เมฆสวรรค์ (2538, หน้า 4-5) ได้กล่าวว่า หลักในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ในการบริหารงาน ในการตัดสินใจในการดำเนินการมีส่วนร่วม การมีความซื่อสัตย์สุจริต การยึดมั่นในหลักการ การจงรักภักดีและกตัญญูต่อสถาบันและประเทศชาติ มีความสามารถในการคิด ในการสื่อความทั้งการพูดและการเขียน ความสามารถในการสร้างและประสานความสัมพันธ์ที่ดี

ในการทำงานในองค์กรย่อมต้องการความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ตั้งอกตั้งใจทำงานของผู้ปฏิบัติงานทุกคน ขณะเดียวกันผู้ปฏิบัติงานก็ต้องการมีหัวหน้าที่มีความเข้าใจ เข้าใจ รู้ถึงความรู้สึกและปัญหาในการทำงานของตน ซึ่งในการทำงานกับคนหมู่มากนี้ หากไม่มีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจัดได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของบุคลากรในองค์กร อาจส่งผลในด้านลบต่อบุคลากรในองค์กรได้ โดยปัญหาเหล่านี้มีผลต่อการทำงานในองค์กรมาก เพราะมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของการทำงานและผลงานขององค์กร ซึ่งถ้าบุคลากรในองค์กรเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน หรือไม่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อคนในองค์กรด้วยกันแล้ว ย่อมทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานต่ำลง ซึ่งส่งผลเสียต่อองค์กรทำให้งานล่าช้าหรือเสียหายได้

จากปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยต้องการทราบถึงความสัมพันธ์ของแนวคิด ธรรม 4 ประการ ที่อาจส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยกู้ภัยมูลนิธิธรรมรัตน์ จังหวัดชลบุรี ซึ่งผลที่ได้รับมาประยุกต์ใช้กับองค์กรไม่แสวงผลกำไรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของบุคลากรในการปฏิบัติตามแนวคิดธรรม 4 ประการ มาใช้ในการปฏิบัติงาน
2. เพื่อเปรียบเทียบการนำธรรม 4 ประการ มาใช้ในการปฏิบัติงาน จำแนกตามลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานกู้ภัย สังกัดในอาชีพที่ทำงานประจำ รายได้ต่อเดือน และความคาดหวังของบุคลากรต่อหน่วยกู้ภัย
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
4. เพื่อศึกษาการนำธรรม 4 ประการ มาใช้ในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์กร

ความสำคัญของการศึกษา

1. ทำให้ได้ทราบถึงความสัมพันธ์ของแนวคิดธรรม 4 ประการ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยกู้ภัย มูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรในการนำแนวคิดธรรม 4 ประการ มาใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการกำหนดนโยบายและโครงการต่างๆ ในการปรับปรุงและส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขององค์กรด้านต่างๆ

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคลในหน่วยกู้ภัย มูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานกู้ภัย อาชีพที่ทำงานประจำ รายได้ต่อเดือน และความคาดหวังต่อหน่วยกู้ภัย แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนวคิดธรรม 4 ประการ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 แนวคิดธรรม 4 ประการ ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาความสัมพันธ์ของแนวคิดธรรม 4 ประการ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยกู้ภัย มูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ จังหวัดชลบุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ที่ปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2552 โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรในหน่วยกู้ภัย มูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ จังหวัดชลบุรี จำนวน 370 คน กำหนดตัวแปรที่จะใช้ในการศึกษาเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล
2. ตัวแปรตาม มี 2 ส่วน คือ แนวคิดธรรม 4 ประการ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ส่วนที่ 1 คือ แนวคิดธรรม 4 ประการ ดังนี้

2.1.1 หลักการครองตน คือ ขรวาธรรม 4 ได้แก่ หลักการครองชีวิตของ กุศัลย์และธรรมสำหรับการครองเรือน ถือเป็นหลักการครองตนหรือ หลักการดำรงชีวิต ได้แก่ ความถูกต้องและซื่อสัตย์ (สัจจะ) การปรับปรุงตนเอง (ทมะ) ความอดทนไม่ท้อถอย (ขันติ) และการเสียสละ (จาคะ)

2.1.2 หลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน คือ อิทธิบาท 4 เป็นเครื่องให้ถึงความสำเร็จ ได้แก่ ความพึงพอใจในการทำงาน (ฉันทะ) ความมุ่งมั่น

ที่จะทำงานให้สำเร็จ (วิริยะ) การเอาใจใส่ในงานที่ทำ (จิตตะ) และความ
ไตร่ตรอง (วิมังสา)

2.1.3 หลักธรรมประจำใจอย่างประเสริฐ คือ พรหมวิหาร 4 ได้แก่ การมีเมตตา
(เมตตา) การมีความกรุณา (กรุณา) การมีความพลอยยินดี (มุทิตา)
และการมีความเที่ยงธรรม (อุเบกขา)

2.1.4 หลักประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี คือ สังคหัตถ์ 4 ได้แก่ การให้ (ทาน)
การมีวาจาที่น่าเชื่อถือ (ปิยะวาจา) การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์
(อัตถจริยา) การมีความเสมอต้นเสมอปลาย (สมานัตตตา)

2.2 ส่วนที่ 2 คือ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ใช้ตัวชี้วัดในรูปแบบ EFQM
ด้วยกลุ่มที่เป็นตัวกระทำ (enablers) มี 5 ด้าน ได้แก่

2.2.1 กระบวนการทำงาน

2.2.2 การบริหารบุคคลในองค์กร

2.2.3 ภาวะผู้นำ

2.2.4 นโยบายและกลยุทธ์ขององค์กร

2.2.5 ทรัพยากรที่นำเข้าสู่กระบวนการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยกัญภัย มูลนิธิ
ธรรมรัศมีมณีรัตน์ หรือหน่วยกัญภัยมังกร จังหวัดชลบุรี ที่ปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2552 จำนวน
5,000 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่า
จะเป็น สุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบบังเอิญ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเท่าที่จะหาได้
จนครบจำนวนตามต้องการ ไม่มีกฎเกณฑ์หรือหลักการแบบแน่นอน ซึ่งเป็นตัวอย่างที่นักวิจัย
พบปะโดยบังเอิญว่ามีความสอดคล้องกับประเด็น คือเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยกัญภัย
มูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ หรือหน่วยกัญภัยมังกร จังหวัดชลบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการ
ปฏิบัติงาน นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยกำหนดตัวแปรที่จะใช้ในการศึกษา ดังนี้

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

1.1.1 ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล มี 7 ตัวแปร คือ เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน กู้ภัย สังกัดในอาชีพที่ทำงานประจำ รายได้ ต่อเดือน และความคาดหวังของบุคลากรต่อหน่วยกู้ภัย

1.2 ตัวแปรตาม มี 2 ส่วน คือ

1.2.1 แนวคิดธรรม 4 ประการ ได้แก่ หลักการครองตน หลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน หลักธรรมประจำใจในตัวผู้นำ และหลักประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี

1.2.2 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ตัวชี้วัดในรูปแบบ EFQM ด้วยกลุ่มที่เป็นตัวกระทำมี 5 ด้าน คือ กระบวนการทำงาน การบริหารบุคคลในองค์กร ภาวะผู้นำ นโยบายและกลยุทธ์ขององค์กร และทรัพยากรที่นำเข้าสู่กระบวนการทำงาน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลประชากรศาสตร์ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดธรรม 4 ประการ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยกู้ภัย มูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ จังหวัดชลบุรี โดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของแนวคิดธรรม 4 ประการ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์กรไม่แสวงผลกำไร จังหวัดชลบุรี โดยการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ ถดถอย

4. ลงรหัสข้อมูล ประมวลผลและวิเคราะห์ผลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของแนวคิดธรรม 4 ประการ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยกู้ภัย มูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ จังหวัดชลบุรี มีกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 370 คน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ได้ผลดังนี้

1. เพศของกลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศชาย 315 คน คิดเป็นร้อยละ 85.1 และเป็นเพศหญิงจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.9 ตามลำดับ

2. อายุของกลุ่มตัวอย่าง มีอายุระหว่าง 26-35 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2 รองลงมามีอายุระหว่าง 18-25 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 34.9 รองลงมามีอายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 รองลงมามีอายุระหว่าง 46-55 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 รองลงมาอายุ 56 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

3. ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. หรือเทียบเท่า จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 35.1 รองลงมาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 รองลงมาระดับประถมศึกษา จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 18.9 รองลงมาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 รองลงมาระดับอนุปริญญา/ปวส. หรือเทียบเท่า จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 รองลงมาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 ตามลำดับ

4. ประสบการณ์ในการทำงานกึ่งภัยของกลุ่มตัวอย่าง มีประสบการณ์ในการทำงานกึ่งภัย 1-2 ปี จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 42.4 รองลงมาประสบการณ์ในการทำงานกึ่งภัยน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 รองลงมาประสบการณ์ในการทำงานกึ่งภัย 3-4 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 รองลงมาประสบการณ์ในการทำงานกึ่งภัย 9 ปีขึ้นไป จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 รองลงมาประสบการณ์ในการทำงานกึ่งภัย 5-6 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 รองลงมาประสบการณ์ในการทำงานกึ่งภัย 7-8 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ตามลำดับ

5. สังกัดในอาชีพที่ทำงานประจำของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ทำงานประจำในธุรกิจส่วนตัว จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 รองลงมาทำงานประจำในสังกัดองค์กรเอกชน จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 36.2 รองลงมาศึกษาอยู่ในสถานศึกษา (นักเรียน/นักศึกษา) จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8 รองลงมาทำงานประจำในสังกัดหน่วยกึ่งภัย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 รองลงมาทำงานประจำในสังกัดองค์กรรัฐวิสาหกิจ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 รองลงมาทำงานประจำในสังกัดองค์กรภาครัฐ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 รองลงมาทำงานประจำในสังกัดสถานพยาบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

6. รายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ รายได้ต่อเดือน 5,000-9,000 บาท จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมารายได้ต่อเดือน 9,001-13,000 บาท จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7 รองลงมารายได้ต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5 รองลงมารายได้ต่อเดือนสูงกว่า 25,000 บาท จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 รองลงมารายได้ต่อเดือน 13,001-17,000 บาท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 8.4 รองลงมารายได้ต่อเดือน 17,001-21,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 รองลงมารายได้ต่อเดือน 21,001-25,000 บาท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7

7. ความคาดหวังของบุคลากรต่อหน่วยกู้ภัยของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรที่ไม่ต้องการเงินเดือนประจำจากมูลนิธิแต่ต้องการสวัสดิการ จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 54.1 รองลงมา บุคลากรที่ไม่ต้องการเงินเดือนประจำจากมูลนิธิและไม่ต้องการสวัสดิการ จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 39.4 รองลงมาบุคลากรที่ต้องการเงินเดือนและสวัสดิการประจำจากมูลนิธิ (เฉพาะผู้ได้รับเงินเดือนประจำจากมูลนิธิที่ต้องทำงานเต็มเวลา) จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นในการนำแนวคิดธรรม 4 ประการ ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรหน่วยกู้ภัย มูลนิธิธรรมรัศมีมณีรัตน์ จังหวัดชลบุรี พบว่า

ค่าเฉลี่ยโดยรวมของความคิดเห็นในการนำแนวคิดธรรม 4 ประการ โดยรวมไปใช้ในการปฏิบัติงานจำแนกตามรายด้านมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้งหมด ได้แก่ หลักธรรมประจำใจอย่างประเสริฐหรือพรหมวิหาร 4 ($\bar{X}=4.33$) หลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานหรืออิทธิบาท 4 ($\bar{X}=4.24$) หลักการครองตนหรือฆราวาสธรรม 4 ($\bar{X}=4.18$) และหลักประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี ($\bar{X}=4.15$)

ค่าเฉลี่ยโดยรวมของความคิดเห็นในการนำแนวคิดธรรม 4 ประการ ด้านหลักการครองตนหรือฆราวาสธรรม 4 จำแนกตามรายด้าน มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้งหมด ได้แก่ เสียสละ ($\bar{X}=4.41$) ความถูกต้องและซื่อสัตย์ ($\bar{X}=4.23$) ความอดทนไม่ห่อถอย ($\bar{X}=4.09$) และการปรับปรุงตนเอง ($\bar{X}=3.99$)

ค่าเฉลี่ยโดยรวมของความคิดเห็นในการนำแนวคิดธรรม 4 ประการ ด้านหลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน จำแนกตามรายด้านมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้งหมด ได้แก่ ความพึงพอใจในการทำงาน ($\bar{X}=4.35$) ความถูกต้องและมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ ($\bar{X}=4.26$) การเอาใจใส่ในงานที่ทำ ($\bar{X}=4.22$) และความไตร่ตรอง ($\bar{X}=4.12$)

ค่าเฉลี่ยโดยรวมของความคิดเห็นในการนำแนวคิดธรรม 4 ประการ ด้านหลักธรรมประจำใจอย่างประเสริฐหรือพรหมวิหาร 4 มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้งหมด ได้แก่ มีเมตตา ($\bar{X}=4.50$) มีความพลอยยินดี ($\bar{X}=4.40$) มีความเที่ยงธรรม ($\bar{X}=4.30$) และมีความกรุณา ($\bar{X}=4.12$)

ค่าเฉลี่ยโดยรวมของความคิดเห็นในการนำแนวคิดธรรม 4 ประการ ด้านหลักประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีด้านค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้งหมด ได้แก่ การให้ ($\bar{X}=4.27$) มีความเสมอต้นเสมอปลาย ($\bar{X}=4.17$) มีวาจาดีน่าเชื่อถือ ($\bar{X}=4.10$) และประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ ($\bar{X}=4.07$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรหน่วยกู้ภัย มูลนิธิธรรมรัตน์มีมณีรัตน์ จังหวัดชลบุรี

พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมของความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานจำแนกตามรายด้านมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้งหมด ได้แก่ ภาวะผู้นำ ($\bar{X}=4.23$) ทรัพยากรที่นำเข้าสู่กระบวนการทำงาน ($\bar{X}=4.22$) กระบวนการทำงาน ($\bar{X}=4.19$) นโยบายและกลยุทธ์ขององค์การ ($\bar{X}=4.14$) และการบริหารบุคคลในองค์การ ($\bar{X}=4.05$)

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นในการนำแนวคิดธรรม 4 ประการ มาใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วยกู้ภัย มูลนิธิธรรมรัตน์มีมณีรัตน์ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานกู้ภัย สังกัดในอาชีพที่ทำงานประจำ รายได้ต่อเดือน และความคาดหวังของบุคลากรต่อหน่วยกู้ภัย ด้วยการทดสอบที เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ LSD ผลการศึกษาพบว่า

บุคลากรที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในการนำแนวคิดธรรม 4 ประการ โดยรวมไปใช้ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานกู้ภัยต่างกัน มีความคิดเห็นในการนำแนวคิดธรรม 4 ประการ โดยรวมไปใช้ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยพบว่ามี 3 ด้านคือ หลักการครองตน หลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และหลักธรรมประจำใจอย่างประเสริฐ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุคลากรที่มีสังกัดในอาชีพที่ทำงานประจำต่างกัน มีความคิดเห็นในการนำแนวคิดธรรม 4 ประการ โดยรวมไปใช้ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุคลากรที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นในการนำแนวคิดธรรม 4 ประการ โดยรวม ไปใช้ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่ามี 2 ด้านคือ หลักการครองตน และหลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุคลากรที่มีความคาดหวังต่อหน่วยกู้ภัยต่างกัน มีความคิดเห็นในการนำแนวคิดธรรม 4 ประการ โดยรวมไปใช้ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการนำแนวคิดธรรม 4 ประการ โดยรวมมาใช้ในการปฏิบัติงาน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยรวมของบุคลากร สามารถอธิบายการผันแปรของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้ 54% โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ 1. หลักประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี 2. หลักธรรมประจำใจอย่างประเสริฐ 3. หลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และ 4. หลักการครองตน

บรรณานุกรม

- กนกพจน์ สิงห์เมธากุล. (2550). *ประสิทธิผลการทำงานของอาสาสมัครหน่วยกู้ภัย มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง* หลังจากได้รับการอบรม หลักสูตรการเสริมสร้างทักษะเบื้องต้นการปฐมพยาบาล ณ จุดเกิดเหตุก่อนถึงโรงพยาบาล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- กิตติพงษ์ ศิริพร. (2551). *ศึกษาปัจจัยแรงจูงใจที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ: กรณีศึกษาโรงงานผลิตรถยนต์ จังหวัดสมุทรปราการ*. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี.
- พระสุรศักดิ์ สุรญาโน. (2548). *ทำงานอย่างไรให้มีความสุข*. เข้าได้ถึงจาก: <http://www.stou.ac.th/study/sumrit/7-51/page2-7-51.html> [2552, 27 พฤษภาคม].
- มยุรี อนุমানราชธน. (2544). *การบริหารองค์กรไม่แสวงผลกำไร*. กรุงเทพฯ: ธนุขพรินติ้ง.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์. (2545). *การกำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินผลความสำเร็จขององค์การ: รวบรวมความวิชาการ 100 ปี รัฐประศาสน์ไทย พ.ศ. 2442-2543* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. (2544). *การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2549). *สังคมวิทยาองค์การ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Berg, Sigbjorn Atle, Forsund, Firm R., Hjalmarsson, Lennart, & Suominen, Matti. (1993). Banking efficiency in the Nordic countries. *Journal of Banking and Finance*, 17(4), pp. 371-388.
- Mettänen, Paula. (2005). *Design and implementation of a performance measurement system for a research organization* (Online). Available: <http://web.ebscohost.com/ehost/detail> [2009, July 2].
- Smith, Patricia C., Kendall, Lorne M., & Hulin, Charles L. (1969). *The management of satisfaction in work and retirement*. Chicago: Rand McNally.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. New York: Harper & Row.